

СПІВРОБІТНИЦТВО УКРАЇНИ З МВФ

Вінницький національний технічний університет

Анотація

Проаналізовано доцільність співпраці України з міжнародним валютним фондом. Розглянуто історію співробітництва України та МВФ. Розглянуті наслідки цієї співпраці та надано пропозиції щодо їх розвитку.

Ключові слова: міжнародний валютний фонд (МВФ), хронологія, міжнародне кредитування, державний борг.

Abstract

The feasibility of cooperation of Ukraine with the International Monetary Fund is analyzed. The history of cooperation between Ukraine and the IMF is considered. The implications of this cooperation were considered and suggestions were made for their development.

Keywords: International Monetary Fund (IMF), chronology, international lending, public debt.

Вступ

Міжнародний Валютний Фонд - міжурядова організація, призначена для регулювання валютно-кредитних відносин між державами членами і надання їм фінансової допомоги при валютних ускладненнях, що викликаються дефіцитом платіжного балансу, шляхом надання коротко і середньострокових кредитів у іноземній валюті.

Актуальність теми полягає у тому, що економіка різних країн відчуває гостру нестачу фінансових ресурсів, необхідності залучення коштів для сприяння зростанню виробництва й товарообігу, реалізації інновацій, відтворення, а також створення своєї опори, звідки економіка могла б отримати додаткові фінансові ресурси. Така необхідність стає особливо актуальною в умовах глобальної фінансової кризи.

Результати дослідження

Міжнародний валютний фонд – відносно молода організація, він був утворений у 1945 році рішенням валютно-фінансової конференції ООН. Україна приєдналася до Фонду в 1992 році, коли парламент ухвалив закон "Про вступ України до Міжнародного валютного фонду, Міжнародного банку реконструкції та розвитку, Міжнародної фінансової корпорації, Міжнародної асоціації розвитку і Багатостороннього агентства з гарантування інвестицій". Загалом до організації входять 189 країн, голоси під час ухвалення рішень про виділення коштів розподіляються пропорційно частці держави в капіталі Фонду. Вирішальний голос мають США.

Основними цілями співробітництва з МВФ є стабілізація української фінансової системи, проведення структурних реформ та створення підґрунтя для сталого економічного зростання. Фонд допомагає Україні поновити свою фінансову спроможність, підказуючи, як найбільш ефективно впроваджувати програму реформ.

Також співпраця з Міжнародним валютним фондом на сучасному етапі відкриває можливості для залучення фінансування від інших міжнародних фінансових установ (Світовий банк, ЄБРР, ЄІБ та інші) та урядів інших держав, в тому числі США, ЄС, Німеччини, Канади, Японії тощо[1].

30 червня 2017 року постійним представником МВФ в Україні призначено Йоста Лյонгмана[2].

Хронологія відносин України та МВФ представлено в таблиці 1.

Таблиця 1 - Хронологія відносин України та МВФ

Роки	Транш і цілі програми
1994-1995 роки	Україна співпрацювала з МВФ по програмі системної трансформаційної позики на суму 498,7 млн. СПЗ, метою якої була підтримка платіжного балансу України.
1995-1998 роки	В рамках трьох річних програм Stand-by Україна отримала від МВФ кредити на загальну суму 1318,2 млн. СПЗ. Головною метою цих кредитів була підтримка курсу національної валюти і фінансування дефіциту платіжного балансу України.
1998-2002 роки	Україна співпрацює з Фондом в рамках Програми розширеного фінансування (EFF-Extended Fund Facility), яка передбачала надання кредиту обсягом 2,6 млрд. дол. США. У рамках цієї Програми EFF Україна отримала 1.193,0 млн. СПЗ, які були спрямовані на поповнення валютних резервів Національного банку України.
2002-2008 роки	Програма “попереджувальний Stand-by ” була затверджена 29 березня 2004 року Радою Директорів МВФ і надавала теоретичну можливість надання нових кредитів МВФ і яка надавало можливість отримати від МВФ зарезервованій кредит у сумі, еквівалентній 411,6 млн. СПЗ (30% квоти України), у випадку погіршення ситуації з платіжним балансом або валютними резервами країни.
2005-2008 роки	Співробітництво України з МВФ сконцентровано у сфері технічної допомоги. Цей підхід відповідав тезам, висловленим Президентом України: «В майбутне- без боргів», які стверджували про необхідність поступового перенесення центру ваги у співробітництві з МВФ у площину безкредитних стосунків.
2008–2013 роки	У зв’язку з розгортанням повномасштабної кризи на світових фінансових ринках та їх впливу на економіку України, наша країна подала заявку на отримання нової програми співробітництва Stand-by. В рамках цієї програми Україна отримала три транші, в 2008 році, загальним обсягом 7 млрд. СПЗ[4].
2014-2017 роки	30 квітня 2014 року, - після завершення Революції гідності та приходу до влади в Україні нового Уряду та виконання попередніх умов, Рада директорів МВФ ухвалила надання Україні нової позики Stand-by . В рамках цієї програми Україна отримала два транші обсягом 2,058 млрд. СПЗ.
2018-2019 роки	У 2019 році, актуальність продовження реалізації спільних з МВФ програм зберігається на надзвичайно високому рівні. З огляду на це, 19 жовтня 2018 року між Україною та МВФ було досягнуто згоди щодо започаткування нової спільної з Міжнародним валютним фондом Програми Stand-by тривалістю 14 місяців та обсягом 3,9 млрд. дол. США, яка замінила Програму EFF, схвалену у березні 2015 року.

Загалом, в рамках співробітництва з МВФ Україна отримала 22410,76 млн. СПЗ (еквівалент 32900 млн. дол. США)[3].

У 2020 році Україна продовжує свою співпрацю з МВФ. Тому на цьому зупинимось детальніше.

Наприкінці минулого року за підсумками телефонної розмови президента Володимира Зеленського та директора-розпорядника МВФ Крісталіни Георгієвої було оголошено про початок нової програми кредитування терміном на 3 роки і обсягом у 5,5 млрд. дол. США[7]. За словами глави держави, ключова мета нової співпраці із Фондом – пришвидшення темпів зростання української економіки. Мовляв, нинішні темпи нову владу не влаштовують.

Співпрацю із МВФ хоч і збираються продовжувати, проте вона не є критично необхідною, – усіляко запевняють в уряді. Один з основних провайдерів цієї тези – міністр фінансів Оксана Маркарова. Вона натякала, що вже найближчим часом уряд планує припинити співпрацю з Міжнародним валютним фондом, щоб Україна з 2023 року забезпечувала себе сама.

Україна поступово позбувається кредитної залежності, однак зробити це за досить короткі проміжки часу, враховуючи нинішні темпи зростання економіки – неможливо. Тож уряд в дечому йде ва-банк, підписуючись на нову програму кредитування, але вже із метою вкласти ці гроші у більш

стрімке зростання економіки. І водночас підстрахуватися в разі несподіванок у вигляді нового етапу світової фінансової кризи.

Зокрема, у Фонді задоволені тим, що уряду та НБУ вдалося досягти певної стабілізації фінансових показників. Крім того, Україна виконує свої зобов'язання із виплати попередніх боргів[5].

Що може занепокоїти МВФ? Насамперед зниження темпів та деструктивні впливи в питанні впровадження земельної реформи. Другий аспект – ринкові ціни на газ. З цього питання уряду Гончарука вдалося досягти певних компромісних рішень у листопаді минулого року, але загальна ситуація і нові контракти із транспортування газу з Росії можуть знову вплинути на механізми формування ринкової ціни на блакитне паливо.

Зрештою досі немає впевненості щодо врегулювання питання із Приватбанком. Загалом у МВФ хочуть більших гарантій стабільності для банківської системи України. Наприклад, йдеться про формування незалежних наглядових рад у державних банках та зміни в законах про Фонд гарантування вкладів та Національний банк.

Нарешті в МВФ чекають на ефективне продовження антикорупційної та судової реформ в Україні. І саме до цих сфер є найбільші запитання[6].

Висновки

Після проведення даного дослідження можемо дійти висновків, що подальша співпраця України з Міжнародним валютним фондом повинна базуватися на проведенні глибоких структурних реформах, а також для покращення внутрішньої та зовнішньої стабільності, послаблення девальвації гривні, покриття дефіциту бюджету. Проте слід враховувати уряду країни, що умови отримання кредитів від МВФ сприяють зниженню рівня життя населення та збільшенню державного боргу, що може призвести до загрози дефолту.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Гордон.юа – Історія відносин України та МВФ [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://gordonua.com/ukr/publications/z-pochatku-nezalezhnosti-ukrajina-otrimala-vid-mvf-31-3-mlrd-istorija-vidnosin-181984.html> (дата звернення: 26.04.2020).
2. Постійним представником МВФ в Україні став Йоста Люнгман /Укрінформ, 30.06.2017 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.ukrinform.ua/rubric-economy/2257259-postijnim-predstavnikom-mvf-v-ukraini-stav-josta-lungman.html> (дата звернення: 26.04.2020).
3. Міністерство фінансів України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://mof.gov.ua/uk/mvf> (дата звернення: 26.04.2020).
4. Ж. К. Нестеренко, Є. В. Шелемех. СПІВРОБІТНИЦТВО УКРАЇНИ З МВФ: СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ. Ефективна економіка № 12, 2015.
5. Сила звички: чи впорається Україна без кредитів МВФ у 2020 році?/Слово і діло. Аналітичний портал. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.slovoidilo.ua/2020/01/24/kolonka/aleksandr-radchuk/ekonomika/syla-zvycky-chy-vpogaetsya-ukrayina-kredytiv-mvf-2020-roczі> (дата звернення: 26.04.2020).
6. Офіс президента розкрив деталі зустрічі з головою МВФ/Слово і діло. Аналітичний портал. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.slovoidilo.ua/2020/01/22/novyna/polityka/ofis-prezydenta-rozkryv-detali-zustrichi-holovoyu-mvf> (дата звернення: 26.04.2020).
7. Statement by the IMF Managing Director on Ukraine. IMF (en). Процитовано 2019-12-08.

Канаєв Євгеній Юрійович – студент групи 2КН-17б, факультет інформаційних технологій та комп'ютерної інженерії, Вінницький національний технічний університет, Вінниця, e-mail: exellman.99@gmail.com.

Науковий керівник: **Корнієнко Валерій Олександрович** – кандидат історичних наук, доктор політичних наук, професор, завідувач кафедри суспільно-політичних наук, академік Української Академії політичних наук.

Kanayev Yevheniy Yuriyovych – student of 2KN-17b group, Faculty of Information Technology and Computer Engineering, Vinnitsa National Technical University, Vinnitsa, e-mail: exellman.99@gmail.com.

Scientific adviser: **Valeriy Aleksandrovich Kornienko** – Candidate of Historical Sciences, Doctor of Political Science, Professor, Head of the Department of Social and Political Sciences, Academician of the Ukrainian Academy of Political Sciences.